

Obsah

Úvod	7
1 Původní české a ruské frazémy	13
1.1 Frazémy, které odrážejí extralingvistické reálie.....	15
1.1.1 Frazémy spojené s dějinami	15
1.1.2 Frazémy spojené s legendami a pohádkami.....	17
1.1.3 Frazémy pocházející z literatury.....	19
1.2 Frazémy odrážející národně kulturní specifičnost, která je vytvořena lingvistickými činiteli	20
1.2.1 Frazémy s vlastními jmény	21
1.2.2 Slovní hříčky s vlastními jmény	26
2 České a ruské frazémy cizího původu	37
2.1 Frazémy spojené se společným kulturně historickým dědictvím evropských národů.....	37
2.1.1 Frazémy biblického původu	37
2.1.2 Frazémy převzaté z antické mytologie, světové historie a literatury	65
2.2 Frazémy převzaté z cizích jazyků.....	72
2.2.1 Frazémy převzaté z cizích jazyků v původní fonetické a grafické podobě.....	76
2.2.2 Poloviční kalky	77
2.2.3 Frazeologické kalky	88
2.2.4 Sémantika frazémů cizího původu.....	91
2.2.5 Problém určení původního nebo převzatého charakteru frazémů	93
2.2.6 Problém určení výchozího jazyka	97
2.2.7 Typy internacionálních frazémů	102
3 Frazeologické archaismy a neologismy.....	111
3.1 Frazeologické archaismy	111
3.1.1 Frazeologie Dalimilovy kroniky.....	111
3.1.2 Frazeologie Křížovnického rukopisu	115
3.1.3 Frazeologie Slova Daniila Zatočnika.....	117
3.1.4 Frazeologie Slova o pluku Igorově.....	119
3.2 Frazeologické neologismy.....	125

4	Evoluční změny frazémů	137
4.1	Kvantitativní změny lexikálního složení frazémů	137
4.1.1	Snížení počtu komponentů.....	137
4.1.2	Zvýšení počtu komponentů	140
4.2	Kvalitativní změny lexikálního složení frazémů.....	144
4.2.1	Změna lexikálního složení z důvodu změny významu jednoho z komponentů	145
4.2.2	Změna lexikálního složení z důvodu diferenciacce významu jednoho z komponentů	149
4.2.3	Změna tvaru jednoho z komponentů	153
4.3	Změna sémantiky frazémů	154
4.4	Změna vnitřní formy frazémů	159
4.4.1	Demotivace způsobená extralingvistickými příčinami	160
4.4.2	Demotivace způsobená lingvistickými příčinami.....	163
4.4.2.1	Demotivace frazémů s foneticko-morfologickými archaismy.....	163
4.4.2.2	Demotivace frazémů s lexikálními archaismy.....	166
4.4.2.3	Demotivace frazémů s archaickou strukturou	176
4.4.3	Přehodnocení vnitřní formy frazémů	185
4.4.4	Přehodnocení funkce komponentu frazémů	188
4.5	Problém archaizace a zániku frazémů	194
5	Projekt historicko-etymologického slovníku české frazeologie	199
	Závěry	213
	Soupis používaných zkratk	223
	Seznam zkratk pramenů	224
	Seznam literatury	226
	Slovníky a bibliografie	239
	Резюме	243
	Rejstřík frazémů uvedených v disertaci.....	255